

ПРЕС-РЕЛІЗ**Саміти «Україна-ЄС», «Україна-НАТО» – що далі?**

Експертне опитування «Саміти «Україна-ЄС», «Україна-НАТО» – що далі?» було проведено Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 17 по 25 липня 2017 року серед експертів у сфері міжнародних відносин та профільних журналістів. Метою дослідження було дати оцінки успішності Самітів «Україна-ЄС» та «Україна-НАТО», та окреслити необхідні напрямки подальшої співпраці. Всього опитано 31 експерт.

- На думку експертів, ратифікація Угоди про Асоціацію та Безвізовий режим з Європейським Союзом – однозначно найбільші успіхи України на шляху євроінтеграції. Серед інших успіхів експерти виокремлюють Угоду про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС, проведення реформ з підтримкою євроспільноти, та надання фінансової й матеріальної допомоги з боку ЄС.
- Те, що за підсумками останнього саміту Україна-ЄС не було вироблено спільної заяви, експерти вважають певним опором євроінтеграційним прагненням з боку окремих членів ЄС. Ще серед імовірних причин експерти відзначили нерозуміння з боку ЄС важливості євроінтеграційних прагнень України та певну передчасність спроби декларувати в офіційних документах перспективи членства України в ЄС.
- На думку половини експертів, Україні зараз краще зосередитись на виконанні Угоди про асоціацію з ЄС і лише згодом переходити до постановки питання щодо перспективи членства. Ще третина експертів вважають, що загалом країні слід прагнути до членства в ЄС, однак не варто піднімати питання перспективи членства саме зараз. Лише шість експертів вважають що Україні потрібно піднімати питання перспективи членства прямо зараз.
- Найбільшими перешкодами для перспективи членства України в ЄС, на думку більшості експертів, є як зовнішні чинники, насамперед внутрішня криза самого ЄС, зростання впливу євроскептичних політсил в країнах ЄС, так і внутрішні – корупція, повільний темп реформ в самій Україні.
- Для поглиблення євроінтеграційних процесів Україні в першу чергу потрібно виконувати Угоду про Асоціацію, проводити реальну боротьбу з корупцією, (в тому числі створити антикорупційний суд), а також провести судову реформу і забезпечити верховенство права. Важливим також є втілення системних реформ, передовсім медичної та наближення українського законодавства до європейського.
- Позиції експертів розділились стосовно того, чи варто Україні зараз наполягати на отриманні Плану дій щодо членства в НАТО. Так, фактично всі опитані експерти погоджуються у тому що до цього потрібно прагнути, але половина з них не вважають за доцільне піднімати це питання прямо зараз.
- Більшість опитаних експертів вважають недоцільним проведення референдуму щодо членства в НАТО у короткостроковій перспективі. Загалом вони вважають, що результати референдуму можуть бути несприятливими на Півдні та Сході, що спричинить розпалювання спекуляцій та політичного розколу, а сам референдум доцільно проводити лише коли існуватиме реальна перспектива членства в організації.
- Існують дві основні перешкоди для вступу України до НАТО, на які вказали майже всі опитані експерти. Це військовий конфлікт з Росією та відсутність консенсусу серед членів НАТО щодо прийняття України. Інші причини не є такими вагомими.
- Найближчим часом Україні в сфері співпраці з НАТО потрібно зосередитись на реформі сектору безпеки, наближення її до стандартів Альянсу, максимальному залученні України до навчань, заходів та миротворчих операцій НАТО, в тому числі як сторони, яка має досвід участі в сучасних бойових діях проти Росії та на популяризації НАТО й розвінчування міфів про організацію на Півдні та Сході України.

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ

1. Що б Ви могли зарахувати до найбільш вагомих успіхів на шляху євроінтеграції України? (назвіть не більше 5-ти основних)

	Кількість згадок
Ратифікація Угоди про Асоціацію, та її фактична дія ще до ратифікації	26
Безвізовий режим з Європейським Союзом	26
Угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС	8
Проведення системних реформ з допомогою ЄС	7
Підтримка уваги до України з боку ЄС, надання фінансової та матеріальної допомоги	6
Створення нових антикорупційних інституцій, початок електронного декларування	5
Надання автономних торговельних преференцій з для України з боку ЄС	3
Продовження санкцій проти Росії	3
Долучення до програми «Горизонт 2020»	2
Інше <ul style="list-style-type: none"> • Консолідація громадської думки стосовно інтеграції до ЄС • Приєднання України до енергетичного ринку ЄС – 1 • Початок реформи державного управління – 1 • Формування «європейськості» в Україні, ментальне відокремлення від Росії – 1 • Зменшення популізму у політиці - 1 	6

2. За підсумками останнього саміту Україна-ЄС не було вироблено спільної заяви. Як Ви вважаєте, про що це може свідчити? (можна обрати кілька варіантів)

	Кількість згадок
1) Про передчасність спроби декларувати в офіційних документах перспективи членства	12
2) Про незадовільну роботу дипломатів і переговорників з українського боку	0
3) Про незадоволеність ЄС співпрацею з Україною і темпом проведення реформ	5
4) Про опір євроінтеграційним прагненням з боку окремих членів ЄС	23
5) Про нерозуміння з боку ЄС важливості євроінтеграційних прагнень України	15
6) Це суто технічний момент, не варто перебільшувати його значення	3
7) Інше – що? <ul style="list-style-type: none"> • Хибне переконання в тому, що надмірна активність ЄС на пострадянському просторі "спровокувала" Росію на конфлікт - 1 • Про подальше ускладнення, внаслідок внутрішніх процесів в ЄС, пошуку визначеності щодо стратегічної мети інтеграції між Україною та ЄС, брак консенсусу щодо бачення перспективи - 1 	2

3. На Вашу думку, чи повинна українська влада зараз піднімати питання про перспективу членства ЄС?

	Кількість відповідей
1) Так, це потрібно робити саме зараз	6
2) Загалом слід прагнути до цього, однак не варто піднімати це питання саме зараз	10
3) Зараз Україні краще зосередитись на виконанні Угоди про асоціацію і лише згодом переходити до перспективи членства	15
4) Україні варто шукати інші інтеграційні шляхи	0
5) Важко сказати	0

4. Як ви вважаєте, які перешкоди є найбільш суттєвими для перспективи членства України в ЄС? (оберіть не більше 3 варіантів)

	Кількість згадок
1) Недостатній економічний розвиток України	10
2) Низький рівень життя населення України	3
3) Проблеми з демократією, правами людини в Україна	1
4) Позиція держав-членів ЄС, які не хочуть приймати Україну до ЄС	16
5) Позиція керівників української держави, які насправді не прагнуть до ЄС	3
6) Вплив Росії на позицію низки країн ЄС, їхнє небажання ще більше псувати стосунки з РФ	10
7) Небажання громадян України	1
8) Корупція, повільний темп реформ	17
9) Агресія Росії, військові дії на Донбасі	10
10) Недостатній рівень обізнаності населення про європейську інтеграцію	1
11) Внутрішня криза самого ЄС, зростання впливу євроскептичних політсил в країнах ЄС	19
12) Інше – що?	0
13 Ніщо не заважає Україні вступити до ЄС, вона до цього вже готова	0
14) Україні й не потрібно ставати членом ЄС	0
15) Важко відповісти	0

5. На Вашу думку, які кроки у сфері європейської інтеграції України варто зробити найближчим часом? (вкажіть три основні)

	Кількість згадок
Виконувати Угоду про Асоціацію, збільшити інституційну спроможність її виконання та дотримання	13
Проводити реальну боротьбу з корупцією, створити антикорупційний суд	13
Провести судову реформу та забезпечити верховенство права	10
Втілювати системні реформи, передовсім медичну	9
Наближувати українське законодавство та норми до європейських, працювати над Угодою АСАА	7
Здійснювати інформаційну кампанію стосовно Угоди про Асоціацію, Європейського Союзу всередині України та європейських прагнень України всередині ЄС	6
Забезпечити стабільне та швидке економічне зростання	6
Сприяти залученню європейських інвестицій	5
Сприяти розвитку торгівлі з ЄС, зменшувати митні та інші обмеження	4
Проведення енергетичної інтеграції з ЄС	2
Сприяти підписанню Угоди про "відкрите" небо.	2
Провести виборчу реформу	2
Закінчити децентралізацію	2
Провести деолігархізацію економіки	2
Інше <ul style="list-style-type: none"> • Здійснювати науково-технічну інтеграцію з ЄС, спільні наукові та дослідницькі центри – 1 • Створити реєстр кінцевих бенефіціаріїв суб'єктів господарювання – 1 • Досягнути компромісу з ЄС у питанні експорту лісу-кругляка – 1 • Працювати над відміною роумінгу з ЄС – 1 • Оголосити майбутню мегамету – набуття членства в ЄС – 1 	5

6. На Вашу думку, чи повинна українська влада зараз піднімати питання про отримання Плану дій щодо членства в НАТО?

	Кількість відповідей
1) Так, це потрібно робити саме зараз	15
2) Слід прагнути до цього, однак не варто піднімати це питання саме зараз	14
3) Загалом Україні краще активно розвивати співпрацю з НАТО,але без перспективи членства	0
4) Україні варто шукати інші шляхи гарантування власної безпеки	0
5) Важко сказати	2

7. Як Ви ставитеся до пропозиції провести найближчим часом всенародний референдум щодо вступу України до НАТО?

	Кількість відповідей
1) Підтримую проведення референдуму	9
2) Не підтримую	16
3) Важко сказати	6

8. Будь ласка, коротко поясніть свою позицію – чому Ви «за» чи чому Ви «проти» проведення подібного референдуму?

Аргументи «ЗА»

	Кількість згадок
Референдум дасть позитивний результат, більший ніж у багатьох країнах НАТО і це вдалий момент для його проведення	7
Результати референдуму зміцнять позиції України у переговорах стосовно отримання перспектив вступу в Альянс	5
Рішення приєднатись до Альянсу має бути зафіксовано. Це історичне рішення виходу з російської зони впливу	3
Референдум сприятиме розвінчанню міфів про НАТО	1

Аргументи «ПРОТИ»

	Кількість згадок
Результати референдуму можуть бути несприятливими на Півдні та Сході, що спричинить розпалювання спекуляцій та політичного розколу	8
Загалом референдум потрібно проводити, але пізніше, коли буде реальна перспектива вступу до Альянсу	5
Референдум спричинить завищені очікування від країн НАТО, які не готові наразі до вступу України до організації	3
У нинішніх умовах референдум не матиме жодної доданої вартості	3
Інше <ul style="list-style-type: none"> • Українські політичні еліти не готові до виконання умов з Плану дій щодо членства у НАТО – 1 • Референдум вимагає значних фінансових ресурсів – 1 	2

9. Як ви вважаєте, які перешкоди є найбільш суттєвими для перспективи членства України у НАТО? (оберіть не більше 3 варіантів)

	Кількість згадок
1) Відсутність консенсусу серед українських політичних еліт	2
2) Відсутність консенсусу серед членів НАТО щодо прийняття України	28
3) Негативне ставлення до вступу значної частини населення, зокрема, у південних та східних регіонах	7
4) Неготовність армії до стандартів НАТО	8
5) Неготовність України до гуманітарних вимог НАТО (стан демократії, дотримання прав меншин тощо)	5
6) Військовий конфлікт з Росією	28
7) Недостатній рівень обізнаності населення про НАТО	3
8) Інше – що?	0
9) Насправді ніяких перешкод для членства України в НАТО немає	0
10) Україні не потрібно прагнути до членства в НАТО	0
11) Важко сказати	0

10. На Вашу думку, які кроки у сфері співпраці з НАТО Україні варто зробити найближчим часом?

	Кількість згадок
Реформа сектору безпеки, наближення її до стандартів НАТО	19
Максимальне залучення України до навчань, заходів та миротворчих операцій НАТО, в тому числі як сторони, яка має досвід участі в сучасних бойових діях проти Росії, обмінюватись досвідом	12
Популяризація НАТО та розвінчування міфів про організацію на Півдні та Сході	7
Активізувати дипломатичну роботу з членами НАТО, зокрема щодо безальтернативності участі України в Альянсі	5
Реформа виборчої системи, забезпечення демократичного контролю над армією	4
Використання трасових фондів НАТО та Пакету допомоги	3
Активно боротись з корупцією в армії	3
Нарощення потужностей армії	2
Налагоджувати спільне виробництво зброї та обладнання з НАТО	2
Налагодити співробітництво з НАТО у сфері військової розвідки	2
Показати важливість і користь України для НАТО	2
Інше <ul style="list-style-type: none"> • Піднімати питання про надання зброї Україні – 1 • Забезпечити економічне зростання – 1 • Реформувати СБУ – 1 • Завершити конфлікт на Донбасі – 1 	4

СПИСОК ОПИТАНИХ ЕКСПЕРТІВ

1. Віктор Замятін 2. Марія Голуб 3. Ганна Шелест 4. Анатолій Марціновський 5. Олександр Палій 6. Костянтин Федоренко 7. Жанна Безпятчук 8. Ігор Коліушко 9. Богдана Костюк 10. Олексій Гарань 11. Валерій Калниш 12. Олександр Майборода 13. Володимир Фесенко 14. Ігор Тодоров 15. Наталя Філіпчук	16. Тарас Шевченко 17. Дарія Гайдай 18. Любов Паливода 19. Олексій Курінний 20. Надія Коваль 21. Сергій Солодкий 22. Катерина Зарембо 23. Юлія Тищенко 24. Віктор Таран 25. Олександр Сушко 26. Олег Рибачук 27. Тетяна Огаркова 28. Ірина Бекешкіна 29. Олексій Сидорчук 30. Марія Золкіна 31. Сергій Джердж